Cena pojedyńczego egzempl. 10 gr. Dzisiejszy numer zawiera 4 strony.

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W ekspted. miesięcznie 79 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 łam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-łam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstem ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski“ wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzeźnie. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 108 | Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub, czwartek dnia 14 września 1933 r. | Rok XII

„Każdy musi pamiętać, że zdrowie finansów publicznych jest warunkiem realności budżetu domowego każdego Obywatela“

(Minister Skarbu prof. Władysław Zawadzki)

Przezorny ojciec rodziny podpisuje P o ż y c z k ę N a r o d o w ą, wiedząc, że w ten sposób zabezpiecza realność swego budżetu domowego.

Subskrybujemy Pożyczkę Narodową

Rozpisanie pożyczki narodowej było wezwaniem skierowanem do społeczeństwa o poparcie inicjatywy, która w dzisiejszym momencie jest konieczném posunięciem w walce o utrzymanie równowagi budżetowej w bieżącym roku gospodarczym. Odpowiedzią na ten apel był natychmiastowy, ochotny, gorący i jednomyślny odzew.

W kilkanaście zaledwie godzin od ukazania się dekretu Pana Prezydenta o pożyczce wewnętrznej dochodzi do skutku w stolicy Państwa samorzutne zebranie, imponujące swą liczebnością i swym przykładem. Jednogłośnie zgłasza swój akces do inicjatywy rządu, powołuje do życia Komitet Pożyczki Narodowej i osobną odezwą wzywa ogół obywateli do zszeregowania się przy haśle utrwalenia podstaw państwowej gospodarki finansowej własnemi siłami. Bo „potrzeby Państwa są niczem innem, jeno potrzebami ogółu obywateli. Pożyczka narodowa nie jest pociągnięciem do ofiar, lecz tylko do współpracy nad wspólnem dobrem“.

W tem zebraniu, radzącem nad dobrem Rzeczypospolitej i wzywającem społeczeństwo do nowego' zbiorowego wysiłku, obok czołowych przedstawicieli obu izb ustawodawczych znaleźli się ci wszyscy, którzy od lat całych biorą twórczy, częstokroć kierowniczy udział w pracy społecznej czy gospodarczej na najrozmaitszych odcinkach życia zbiorowego i których glos miał zawsze pełny walor u ogółu obywateli. Nie zbrakło tu oczywiście czcigodnych, najwyższych dostojników Kościoła, ani kierowników naszych instytucyj samorządowych, ani przedstawicieli przemysłu, handlu, rzemiosła, rolnictwa, bankowości czy świata pracowniczego, ani wreszcie reprezentantów mniejszości narodowych. Elita społeczeństwa stanęła już w karnym i zgodnym ordynku.

Na zebraniu tem zjawił się długi szereg b. ministrów skarbu Rzeczypospolitej, tych wszystkich, którzy, od Władysława Grabskiego poczynając, kładli podwaliny pod uporządkowaną i planową gospodarkę finansową Państwa. Niejednych z nich dzielą z pewnością znaczne różnice polityczne. Wszyscy jednakże przez swój akces do Komitetu Pożyczki Narodowej stwierdzili manifestacyjnie, że droga, na którą wkroczył Rząd, jest jedynie celowa i zgodna z interesem Państwa, że powszechna, ochotna subskrypcja pożyczki jest nieodpartym nakazem chwili, przejawem obywatelskiego obowiązku i rozumu politycznego.

Zadaniem Komitetu Pożyczki Narodowej i jego lokalnych odgałęzień będzie ująć w ramy organizacyjne i techniczne tkwiącą w społeczeństwie gotowość do zorganizowanego wysiłku i przekuć ją na czyn realny. Współdziałać on będzie z czynnikami oficjalnemi, z generalnym komisarzem pożyczki, b. podsekretarzem stanu, S. Starzyńskim, czy z ministerstwem skarbu. Jego ambicją będzie rozwinąć jaknajrozleglejszą akcję uświadamiającą szerokie warstwy społeczeństwa o państwowem znaczeniu pożyczki i wreszcie o tych wszystkich jej walorach, które czynią z niej nie ofiarę na rzecz skarbu, ale dogodną i pewną lokatę drobnych nawet oszczędności.

Zarządzona więc już została mobilizacja wszystkich sił narodu. Wytknięty kierunek marszu i ataku. Wskazane te punkty naszego państwowego życia, które przedewszystkiem domagają się spiesznych umocnień i zwycięskiej obrony.

Do bitwy o równowagę budżetu, którą osiągnąć mamy bez dalszych restrykcyj, redukcyj, obniżek, bez powiększania ciężaru świadczeń podatkowych — wzywa nas Rząd, wzywa reprezentacja społeczeństwa, Komitet Pożyczki Narodowej. Nikt z nas nie zejdzie z pola walki o lepszą przyszłość kraju.

Subskrybujemy wszyscy pożyczkę narodową.

Tragiczny finał lotu lotników polskich

Kpt. Lewoniewski zmarł wskutek odniesionych ran. Ppłk. Filipowicz lekko ranny.

Onegdaj wystartowali w kierunku Rosji z lotniska Warszawskiego kpt. Lewoniewski i pułk. Filipowicz, którzy mają zamiar polecieć na Syberję i przez osiągnięcie 3.112 km. bez lądowania pobić rekord długości lotu, ustanowiony przez Francuza Laloutte, krańcowym punktem lotu będzie Nowosybirsk. Trasa lotu prowadzi przez góry uralskie i Czelabińsk.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że lotnicy polscy ulegli NIEDALEKO MOSKWY KATASTROFIE. Z niewiadomych przyczyn samolot RUNĄŁ NA ZIEMIĘ, grzebiąc pod sobą kpt. LEWONIEWSKIEGO, KTÓRY PONIÓSŁ ŚMIERĆ NA MIEJSCU a płk. FILIPOWICZ ZDOŁAŁ WYJŚĆ Z KATASTROFY CAŁO RATUJĄC SIĘ SPADOCHRONEM. —

Nowy wyczyn lotniczy

POLACY ZDOBYLI PUHAR GORDON-BENNETA.

Polacy kpt. Hynek i por. Burzyński, którzy na balonie „Kościuszko“ brali udział w wyścigach o puhar „Gordon-Benneta w Ameryce, przebyli na swym balonie 1000 mil, lądując w lasach kanadyjskich, zdobywając palmę zwycięstwa.

Straszne skutki szalejącego huraganu

NOWY YORK. Według nadesłanych tu ostatnio wiadomości, **cyklon**, który nawiedził brzegi stanu Texas wyrządził **olbrzymie szkody.**

Fale zalały szereg miejscowości przybrzeżnych, zmuszając mieszkańców do schronienia się na statki. Straty są szczególnie znaczne w Rockport. W Sant Antonio dwie **osoby zostały zabite.** Miejscowość Brownsvil jest odcięta od świata. Mieszkańcy Raymondville w liczbie 2.500 osób obozują pod gołem niebem. Drogi w promieniu 120 km od Raymondville są zniszczone. **Liczba zabitych i rannych dochodzi do 300 osób.**

Wędrówka „Żelaznego Pi tra“

W Korzeniowie, na granicy wschodniopruskiej ustawiono po stronie niemieckiej obelisk, t. zw. „Eiserner Peter . Obelisk ten został wybudowany przed 100 laty z płyt żelaznych na G. Śląsku i był postawiony w ośrodku portu w Korzeniowie.

Przed objęciem administracji portu w Korzeniowie przez władze polskie, — niemiecki starosta wałowy, Dirksen, zabrał ten obelisk na teren niemiecki.

Obecnie związek wschodnio-pruski (Bund Deutscher Osten) postawił ten pomnik z powrotem koło wału, lecz po stronie niemieckiej.

W uroczystości wziął udział prezydent rejencji dr. Budding wraz z przedstawicielami władz lokalnych oraz związków militarnych. Główne przemówienie miał kierownik „Bund Deutscher Osten“, na Prusy Zachodnie — hr. Brockdorf-Limbsee. Wykazywał on, iż niemieccy przodkowie uczynili żyzną nizinę nadwiślaną, gdy obecnie gdzie tylko okiem spojrzeć, widać martwy bieg wody.

Pomnik ten ma być Niemcom pomocą oraz wskaźnikiem w uzyskaniu słusznych praw.

POR. PRONASZKO ZWYCIĘZCĄ.

W niedzielę zakończył się w Warszawie 5-ty krajowy konkurs lotniczy turystyczny zorganizowany przez LOPP. Lot okrężny ukończyło 19 samolotów.

Pierwszą nagrodę 4.000 zł. zdobył por. Pronaszko na RWD 5 dla Aeroklubu warszawskiego. Drugą nagrodę 3.000 zł. dla Aeroklubu lwowskiego pilot Szarek na RWD 8. Trzecią inż. Drzewiecki na RWD. 7.

SAMOLOT SPADŁ NA ULICĘ.

Samolot wojskowy „Henriot“ lecący z Poznania do Warszawy, wpadł w korkociąg i runął na ulicę Rakowiecką w Warszawie. Pilot por. Chełmiński zabił się na miejscu a por. Milczewski został ciężko ranny.

UTONĘŁA W JEZIORZE.

W jeziorze witkowskiem (pow. Toruń) utonęła 17 letnia Leokadja Skopińska. Wyżej wymieniona myjąc sobie nogi u brzegu ześlizgnęła się i wpadła do jeziora.

UCIUŁANE PIENIĄDZE ŁUPEM BANDYTÓW.

We wsi **Pałace pod Dobrzyniem** czterech zamaskowanych bandytów napadło na mieszkanie niejakiej **Filipkowskiej.** Bandyci zrabowali **Filipkowskiej 1.500,— zł.** które uzbierała ona z pieniędzy przysyłanych jej przez męża, pracującego we Francji.

Policja jest na tropie bandytów.

Wypadek powyższy niech będzie przestrogą dla tych, co uzbierane pieniądze trzymają w domu.

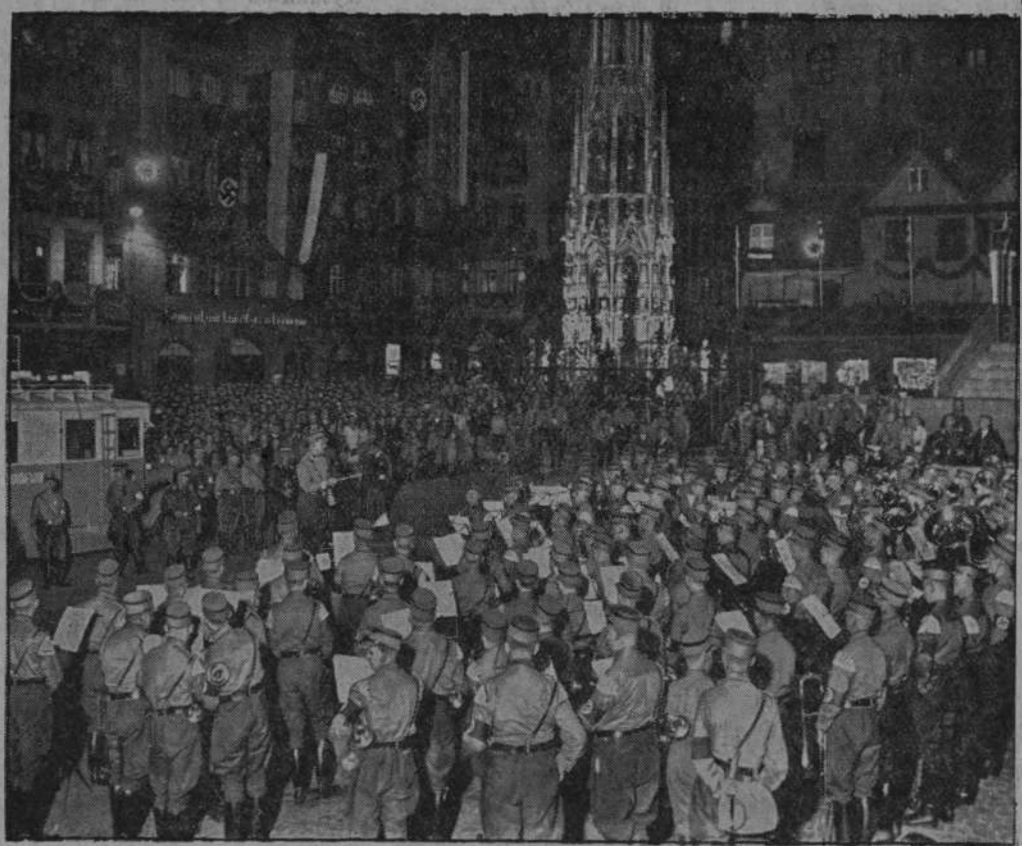
O ile chce się być bezpiecznym, zwłaszcza na wsi, gdzie bandyci napadają na gospodarzy, nie trzeba mieć w domu pieniędzy, lecz je chować w banku. Tam bowiem prócz tego, że są bezpieczne, otrzymuje się procent od zdeponowanej (złożonej) sumy.

KRWAWY DRAMAT MIŁOSNY.

W Piotrkowie w restauracji „Europa“ — 18-letni Włodzimierz Kawecki, uczeń gimnazjalny zastrzelił 21-letnią Pelagję Cyngler, poczem sam odebrał sobie życie. Powodem dramatu była sprawa miłosna.

Tygodniowy przegląd polityczny

Uwagę świata wciąż jeszcze trzymają w napięciu Niemcy. Zjazd 350.000 hitlerowców w Norymbergji, był znów jednym z tych groźnych „memento" rzuconych światu ku przestrodze, przez Niemcy hitlerowskie.

Na obrazku: Koncert wieczorny na Placu Hitlera w Norymberdzie.

Korespondenci pism zagranicznych obecni na tym zjeździe stwierdzili zgodnie, że te 350000 fanatycznych zwolenników Hitlera gotowych na jego skinienie iść wszędzie, rozpalić nawet pożogę światową, to groźna siła, przekraczająca raz na zawsze wszelkie rachuby na tak zwaną pokojowość niemiecką.

Jeżeli dodamy do tego teorję rasowości, poraz pierwszy od powstania ruchu hitlerowskiego podkreśloną silnie i wyraźnie na zjeździe norymbergskim i podniesioną do wysokości narodowego dogmatu zrozumiemy, że hitleryzm w Niemczech to nietylko ruch polityczny, narodowy, lecz ruch o charakterze religijnym, który pod względem napięcia i siły dynamicznej porównać moglibyśmy chyba jedynie z reformacyjnym ruchem Lutra. Ten charakter ruchu podkreślają zresztą sami Niemcy, twierdząc, że Luter rozpoczął dzieło reformacji, — Hitler je dokończy.

Psychika niemiecka bardziej skłonna do mglistego mistycyzmu, przejęta „historycznem posłannictwem" Niemiec, wytworzyć może w tych warunkach fanatyków gotowych na wszystko.

W Niemczech dzisiejszych, możemy zaryzykować to twierdzenie, mniej niebezpieczne są, wyrabiane na gwałt armaty, czołgi, samoloty, karabiny i gazy trujące. Prawdziwą groźbą dla pokoju świata jest niemiecki duch. —

A dusza tego narodu, zwłaszcza dusza współczesnego pokolenia wychowania w kulcie barbarzyńskiej brutalnej siły, której najszczytniejszym przejawem jest wojna, staje się coraz mniej dostępną dla jakichkolwiek przesłanek ludzkich. „Dobroć, łagodność charakteru, to cechy niewolnika, — określił jeden z hitlerowców w rozmowie z dziennikarzem zagranicznym. Musimy cechy te wyplenić z duszy niemieckiej".

Jeden z wybitniejszych filozofów niemieckich Spengler twierdził, że najdoskonalszym tworem jest drapieżnik, który żyje „walcząc, rabując i zwyciężając".

Jakiem niebezpieczeństwem może się stać naród, którego pokolenie najmłodsze wychowane będzie w takim duchu, — łatwo sobie wyobrazić.

W ostatnim czasie Niemcy podjęły na terenie szkolnictwa celową akcję w kierunku przygotowania młodzieży niemieckiej do wojny i rozbudzenia w niej ducha wojennego. — „Wojna, pisał w swem dziele przeznaczonem dla szkół jako podręcznik p. t. — „Wehrwissenschaft" prof. Ewald Bans, — jest rzeczą nieuniknioną, przygotowanie się do niej jest obowiązkiem".

I odtąd bachory od 6 roku życia począwszy uczyć się będą „jak to na wojence ładnie", a kiedy podrosną, zacznie się im wykładać zasady polityki wojennej i teorję prowadzenia wojny, jako przygotowanie do praktycznych ćwiczeń terminowych, które rozpoczynają się w Niemczech już w 15 roku życia. —

Na Kubie, która niedawno usunęła swego prezydenta Machado — wybuchła nowa rewolucja, tym razem już wyraźnie zwracająca się przeciwko interesom amerykańskim. Jak wiemy mieszkańcami Kuby są wprawdzie kubańczycy, ale właścicielami Kuby są Amerykanie. —

Do nich należą plantacje cukru, tytoniu, także drogi i koleje, do nich też wszystkie najważniejsze banki.

Otóż kubańczykom sprzykrzyła się rzetelna ta zależność gospodarcza od Ameryki. Chcą oni obecnie zrzucić ostatnie gniotące ich jarzmo i mieć całkowitą niezależność, która bez niezależności gospodarczej, oparta jest jedynie na kruchych podstawach.

Obecna rewolucja wyszła nie jak poprzednia z kół urzędników i oficerów ale z ludu. W armji zbuntowali się podoficerowie i złożyli z urzędu wszystkich oficerów. Powstał nowy rząd, w którym zasiadło dwóch podoficerów, kilku adwokatów należących do partji radykalnej o zabarwieniu socjalistycznem i jeden radykalny dziennikarz. Przewrót ten odbył się bezkrwawo i już zdawało się, że sytuaacja się ustabilizuje, gdy nagle w całym kraju coraz śmielej głowę zaczął podnosić komunizm.

Wewnątrz kraju zdarzyły się wypadki napadów na plantatorów i bankierów amerykańskich, którzy w popłochu zaczęli z wyspy uciekać.

Rząd Stanów Zjednoczonych nie mogąc obojętnie patrzeć na niszczenie mienia swych obywateli i zagrażanie ich w życiu wysłał część swej floty wojennej do portów kubańskich.

30 okrętów wojennych i eskadra samolotów bombardowych ma w razie potrzeby rozpocząć akcję przeciwko rewolucjonistom kubańskim.

W całym kraju panuje niezwykłe naprężenie.

Na bliskim Wschodzie w Małej Azji, gdzie sytuacja stawała się ostatnio mocno nieprzyjemna z powodu krwawych rzezi assyryjczyków w królestwie Iraku nastąpił nieoczekiwanie nowy moment komplikujący sytuację. —

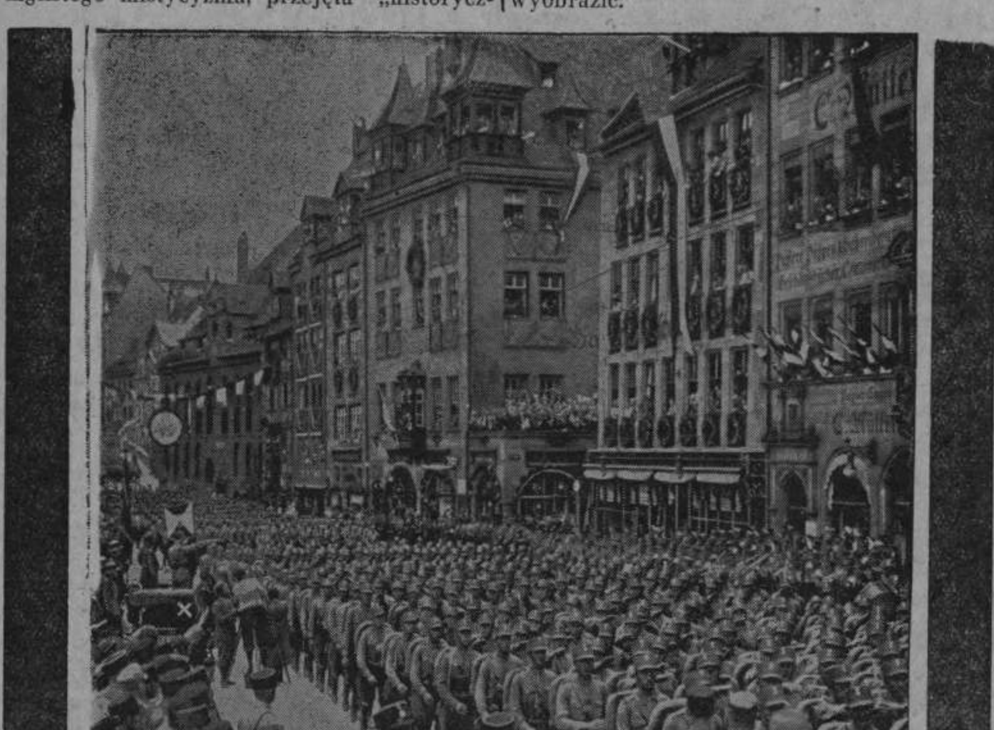
KRÓL IRAKU.

Król Iraku Fajsel zmarł w Brnie dn. 7 bm.

Dotychczasowy władca Iraku Król Feisal zmarł nagle w Brnie szwajcarskim na udar sercowy. Czy następca jego 20-letni Gazhi zdoła opanować wzburzoną sytuację wewnętrzną? Czy okaże się dość silny, by przeciwstawić się rosnącej z każdym dniem w sile **partji wolnościowej, która dąży do całkowitego** uniezależnienia Iraku od Anglji.

Takie pytania stają przed angielską polityką kolonjalną, dla której obok trudności hinduskich, wyrastają teraz trudności nowe na tym terenie szczególnie dla Anglji ważnym, że względu na rozległe pola naftowe znajdujące się w posiadaniu Anglji. W Azji Mniejszej możemy być świadkami ciekawych wydarzeń.

Defilada hitlerowców w Norymberdzie przed Hitlerem na zakończenie Zjazdu. —

Zdobywcy Puharu Davisa

Puhar Davisa zdobyły dotychczas następujące państwa: w roku 1900 — Ameryka, bijąc w finale Anglję 3:0, 1902 — pojedynek Ameryka — Anglja wygrywa Ameryka 3:2, 1903 — Anglja wyeliminowała Amerykę 4:1; 1904 — do finału dochodzi Belgja, która ulega Anglji 0:5, 1906 — w finale nowa klęska Ameryki z Anglją 0:5; 1907 — Australja odbiera puhar Anglji bijąc ją 3:2; 1908 — Australja zatrzymuje puhar bijąc Amerykę 3:2; 1909 — Nowy triumf Australji nad Ameryką 5:0; 1911 — Australja bije po raz trzeci Amerykę 5:0; 1912 — Anglja zdobywa puhar po zwycięstwie nad Australją 3:2; 1913 — Ameryka w finale przegrywa z Anglją 2:3; 1914 — Australja odnosi zwycięstwo nad Anglją 3:2; 1919 — po wojnie Australja zwycięża znowu Anglję 4:1; 1920 — Puhar dostaje się do Ameryki po wygranej 5:0 z Austr.; 1921 — Japonja w finale przegrywa z Ameryką 0:3; 1922 — Ameryka obroniła puhar bijąc Australję 4:1; 1923 — Australja przegrywa znowu z Ameryką 2:3; 1924 — Ameryka w finale bije po raz trzeci Australję 5:0.

1925 — w finale pojawia się Francja, która uległa Ameryce 3:2; 1926 — Francja zostaje wyeliminowana przez Amerykę 1:4; 1927 — po raz pierwszy zwycięża Francja Amerykę 3:2; 1928 — drugie zwycięstwo Francji nad Ameryką 3:2; 1929 — Ameryka przegrywa znowu z Francją2:3; 1930 — nowa klęska Ameryki z Francją 1:4; 1931 — Anglja w finale przegrywa z Francją 2:3; 1932 — Francja zatrzymuje puhar bijąc Amerykę 3:2; 1933 — po raz pierwszy od 6-ciu lat Francja traci puhar na rzecz Anglji z którą przegrała w finale 2:3.

STATEK BELGIJSKI W PORCIE GDYŃSKIM.

Gdynia. Do portu gdyńskiego przybyła trzymasztowa berkantyna belgijska marynarki handlowej „Mercator" z 35 uczniami szkoły morskiej pod dowództwem kpt. Remy van den Sande.

Jest to żaglowiec o pojemności 750 ton, a więc znacznie mniejszy od naszego „Daru Pomorza", wybudowany dwa lata temu w Antwerpji. „Mercator" pozostanie w porcie gdyńskim przez dwa dni. 4 dni temu „Mercator" wypłynął z Tallina, a obecnie wraca do Antwerpji.

Na statku złożyli wizytę generalny konsul belgijski w Gdańsku p. Valcke i konsul belgijski w Gdyni p. Giacomini.

MIMOWOLNY ZABÓJCA SIOSTRY.

Częstochowa. We wsi Wierzchowisko Górne 14-letni Władysław Cichcocki manipulując nabitą fuzją, zranił śmiertelnie swoją 24-letnią siostrę Genowefę, która w parę godzin później zmarła.

MISTRZOSTWA POLSKI ZW. STRZELECK.

TORUŃ. W niedzielę w drugim dniu zawodów o mistrzostwa Polski Zw. Strzeleckiego uzyskano następujące lepsze wyniki: 100 m. panów — Olszyński (Lublin) 11,9 s. 800 i 1500 mtr. — Jasiński (Lwów) — 2:05,4 sek. i 4:18,1 sek. 5000 mtr. — Kuligowski (Toruń) 9:23,8 s. W dal — Zieeliński (Katowice) 6.27 m. Pozostałe wyniki, jak również wyniki pań b. słabe.

W koszykówce panów: Poznań — Warszawa 18:9 (11:5). W siatkówce panów zwyciężyła Łódź przed Lwowem. W siatkówce kobiecej — zwyciężył Lublin przed Łodzią. W hazenie Łódź — Lublin 16:8 (11:5).

W punktacji ogólnej zwyciężył O. K. II Lublin przed podokręgiem Śląskim i Toruńskim. Na zawodach obecni byli delegaci Komendy Głównej, insp. Malanowiczowa i kpt. Kurletto, oraz dowódca O. K. VIII — gen. Pasławski, kierownik Okr. Urzędu W. F., wiceprezydent m. Torunia p. Bała i inni.

Nagrody zawodnikom wręczył gen. Pasławski. Organizacja sprawna.

ŚNIEG UNIEMOŻLIWIŁ UKOŃCZENIE ŻNIW. —

W południowej i górzystej części powiatu gorlickiego tegoroczne zbiory owsa i jęczmienia ze względu na zimna zostały opóźnione. Nadzieję rychłego ukończenia żniw rozwiał śnieg, który spadł w dniu 8 bm. Lud tamtejszy wróży z tego rychłą zimę.

NA RZECZ P. K. O.

WARSZAWA. Przed niedawnym czasem zmarła w Żyrardowie niejaka Zofja Krajewska. Po otwarciu testamentu ś. p. Zofji Krajewskiej, spisanego u notarjusza Bachowskiego, okazało się, że cały swój majątek złożony z gotówki i papierów wartościowych zmarła zapisała na rzecz P. K. O. z tem, że procenty od kapitału PKO będzie wypłacała proboszczowi parafji rzym.-kat. w Żyrardowie, który obowiązany będzie odprawić Mszę św.: jedną za duszę bohaterów poległych w obronie Ojczyzny, drugą za legatarjuszkę. — Czyn ten szlachetny w swojej prostocie, zasługuje na specjalną uwagę, jako wyraz ustosunkowania się jednostki do P. K. O. i zaufania pokładanego w tej instytucji.

WYCIECZKA ŚLĄZAKÓW W GDYNI.

GDYNA. Bawi tu wycieczka złożona z 730 osób, reprezentującej wszystkie sfery powiatu pszczyńskiego. Wycieczkę zorganizowano pod hasłem „Powiat pszczyński jedzie nad morze".

ARESZTOWANIE DEFRAUDANTA.

LWÓW. Prasa donosi, iż na polecenie prokuratora aresztowany został i odstawiony do dyspozycji sędziego śledczego emerytowany sekretarz sądu okręgowego we Lwowie Bazyli Szawaluk pod zarzutem sprzeniewierzenia w czasie pełnienia swych funkcyj kwoty 10 tys. zł. z depozytów sądowych.

PRZESZŁO 100 OFIAR ŚPIĄCZKI.

LONDYN. Z Saint Louis w stanie Missouri w Ameryce Północnej donoszą, że panująca tam EPIDEMJA ŚPIĄCZKI rozszerza się w sposób zastraszający. Skonstatowano 112 wypadków śmiertelnych.

KLĘSKA POSUCHY W IRLANDJI.

DUBLIN. Niebywały brak deszczów, — trwający od wczesnej wiosny, spowodował nieznaną w tym kraju klęskę posuchy.

Jeziora i rzeki, w których obniżenie poziomu wody nigdy dotychczas nie było obserwowane, gwałtownie wysychają, powodując zanik ciśnienia wody w rezerwuarach i rurach wodociągowych.

Woda wysycha również w studniach. W niektórych miastach używalność wody została zredukowana do dwóch godzin dziennie. To samo zagraża Dublinowi. Klęska posuchy dotknęła głównie pastwiska oraz pola warzywne. Brak jarzyn odczuwa się coraz silniej. Zjawisko to jest tem bardziej niezwykłe, że Irlandja jest krajem naogół najwilgotniejszym i posiadającym największą ilość opadów atmosferycznych ze wszystkich krajów Europy.

PIORUN KULISTY.

W Tampico porcie meksykańskim zaobserwowano piorun kulisty, wielkości dwu pięści ludzkich. Piorun ten opadł na drut telefoniczny. Zdążono go przedłużyć do morza, i piorun stoczył się do wody z wielkim sykiem.

Wznowienie wypłaty rent niemieckich na mocy polsko-niemieckiej umowy o ubezpieczeniach społecznych

Z dniem 1 września 1933 r. weszła w życie polsko-niemiecka umowa o ubezpieczeniu społecznem.

Umowa przewiduje, że obywatele polscy również w razie pobytu poza granicami Niemiec otrzymywać będą ubezpieczeniowe renty niemieckie, które dotąd nie były im wypłacane.

Po wejściu w życie umowy podejmą więc niemieckie instytucje ubezpieczeniowe i to za czas od 1 października 1931 r. (w stosunku do optantów i pensjonistów knapszaftowych od 1 lipca 1931 r.) wypłatę spoczywających dotąd rent, należnych obywatelom polskim, przebywającym w Polsce względnie poza Polską.

Tylko część rent niemieckich, a mianowicie pewne renty należne zamieszkałym w Polsce w dniu 1 stycznia 1931 r. rencistom ubezpieczenia inwalidzkiego i wypadkowego oraz ubezpieczenia pracowników umysłowych, którzy uzyskali prawo do renty jeszcze przed 1 stycznia 1923 r., przejęte będą i wypłacane przez polskie instytucje ubezpieczeniowe.

Osoby, które dotąd w miejsce należnych im rent niemieckich otrzymują z polskich instytucyj ubezpieczeniowych zasiłki rentowe, a więc są już obecnie w nich zarejestrowane nie mają obecnie potrzeby zgłaszania swych pretensyj do rent.

Natomiast wszystkie osoby, które z zasiłków tych nie korzystają a którym niemieckie instytucje ubezpieczeniowe nie wypłacają przyznanych im rent, winny w najbliższym terminie zgłosić swe pretensje wobec ubezpieczenia niemieckiego do właściwej dla danego działu ubezpieczeń społecznych polskiej instytucji ubezpieczeniowej, przedkładając przytem posiadane przez nie orzeczenie rentowe (Rentenbescheid).

O ile chodzi o renty ubezpieczenia pracowników umysłowych (Angestelltenversicherung) właściwy jest Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Królewskiej Hucie, renty ubezpieczenia inwalidzkiego (Invalidenversicherung — Zakład Ubezpieczenia na Wypadek Inwalidztwa w Królewskiej Hucie) w stosunku do osób zamieszkałych w województwach poznańskiem i pomorskiem— **Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu),**

renty pensyjnego ubezpieczenia górniczego (knappschaftliche Pensionsversicherung)— Spółka Bracka w Tarnowskich Górach,

renty ubezpieczenia od wypadków (Unfallversicherung) — Zakład Ubezpieczenia od Wypadków w Królewskiej Hucie (w stosunku do osób zamieszkałych w województwach poznańskiem i pomorskiem — **Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu).**

W jednym z dwóch wymienionych ostatnio zakładów ubezpieczenia od wypadków winni również zgłosić w najbliższym terminie swe pretensje pozostali członkowie rodziny po pracowniku który uległ śmiertelnemu wypadkowi przy pracy w Niemczech, o ile z powodu pobytu poza granicami Niemiec w chwili tegoż wypadku nie uzyskali prawa do renty niemieckiej.

Wszystkie wymienione powyżej polskie instytucje ubezpieczeniowe udzielać będą zainteresowanym wszelkich informacyj co do wykonania umowy.

Zaznacza się na koniec, że ze względu na konieczność dalszego ustalenia pomiędzy dwoma rządami warunków zastosowania poszczególnych postanowień umowy, podjęcie na jej podstawie wypłaty rent nie nastąpi jeszcze w dniu 1 września 1933 r., lecz ulegnie pewnej zwłoce.

Osobne komunikaty prasowe podadzą informacje co do uprawnień przysługujących na podstawie powyższej umowy osobom, którym niemieckie instytucje ubezpieczeniowe nie przyznały dotąd rent ale które podlegały w Niemczech ubezpieczeniu inwalidzkiemu, pensyjnemu ubezpieczeniu górniczemu lub ubezpieczeniu pracowników umysłowych.

Bunt we więzieniu

KILKU ZABITYCH I RANNYCH.

NOWY ORLEAN. W miejscowości Angola przy ujściu rzeki Red River wybuchł bunt we więzieniu, który doprowadził do poważnego rozlewu krwi. 13 więźniom udało się pod ogniem rewolwerów i karabinów zbiec w skradzionem aucie.. Ucieczka była zgóry uplanowana. Połączenia telefoniczne we więzieniu przecięte. Jeden ze strażników więziennych i jeden funkcjonarjusz zostali ZABICI. Prócz tego podczas strzelaniny padł jeden z więźniów. Dwóch rannych więźniów zabrali z sobą zbiegowie.

Egzekutor padł ofiarą napadu rabunkowego

ZMASAKROWANE ZWŁOKI ZNALEZIONO W STAWIE.

BYDGOSZCZ. Onegdaj znaleziono w stawie w pobliżu Witrogoszczy straszliwie zmasakrowane zwłoki egzekutora Urzędu Skarbowego z Wyrzyska nazwiskiem Glemp.

Padł on ofiarą napadu rabunkowego bandytów, którzy przypuszczali, iż egzekutor wracając z okolicznych miejscowości ma przy sobie większą ilość gotówki, zainkasowanej z podatków. Policja wdrożyła energiczne dochodzenia, celem pochwycenia sprawców.

—o—

„ŚWIĘTO MORZA" WE WŁOSZECH.

W Torre del Greco koło Neapolu odbyła się uroczystość poświęcenia morza. Wszyscy rybacy przyjęli Komunję Św., poczem po błogosławieństwie wód i przemówieniu wrzuceniu obrazka N. M. P. oraz kawałka koralu, odbyła się ceremonja żałobna, poświęcona ofiarom morza, a zakończona rzuceniem wieńca na fale morskie.

FORTYFIKACJE KREMLU.

W Moskwie i Leningradzie na wszelki wypadek przeprowadzane są fortyfikacje głównego gmachu G. P. U. i Kremla. Gmach G. P. U. w Leningradzie posiada podziemne połączenie z portem. W całym gmachu znajdują się kulomioty, a na dachu betonowym można postawić szereg armat.

Dział gospodarczy

W POŁOWIE WRZEŚNIA.

Okres siewów mamy właśnie w całej pełni. Orka gruntów przeznaczonych pod siewy jesienne winna być już ukończona.

Z nawozów, które w tym roku damy pod uprawę wymienić trzeba z początku organiczne jako, że nie wszyscy będą mogli pozwolić sobie na zakup sztucznych.

Pod pszenicę oprócz obornika, wartoby dodać trochę fosforowych a na grunty lekkie mączkę kostną.

Pod żyto na ziemiach szczerkowych dosypujemy sole potasowe. Siew żyta powinien odbywać się na orkach dobrze odleżałych, a gdy czas nam na to pozwala, należy orkę przygnieść wałem lub ugniataczem by ziarno zbyt głęboko w glebę nie wchodziło. Normalnie, przy siewie najlepszych pszczystych ziarno żyta powinno być pokryte warstwą ziemi 2—3 cm.

Okres poźniwny w każdej gospodarce, to moment regulacji różnych długów i zobowiązań odraczanych w czasie przednówka.

Z tego też powodu rolnicy dla pokrycia najpilniejszych zobowiązań dowieźli na rynki w ostatnich tygodniach wielkie ilości ziarna, co przyczyniło się do spadku cen.

Należy więc dołożyć wszelkich starań, aby uniknąć potrzeby wyzbywania się zboża, zwłaszcza że w niedługim czasie ceny ulegną poprawie. Tym, którzy mają pilne zobowiązania przypominamy o istniejącym kredycie pod zastaw zboża. Jest to tak zwany kredyt rejestrowy. E. P. (Terol)

KRONIKA KOŚCIELNA.

ZMIANY WŚRÓD DUCHOWIEŃSTWA.

J. E. Ks. Biskup Dr. Okoniewski mianował: wizytatorem nauki religji w gimnazjach okręgu pomorskiego ks. dziekana Turzyńskiego z Gdyni; wizytatorami nauki religji w szkołach powszechnych: ks. prob. Hamerskiego z Wtelna, ks. prob. Jaranowskiego z Kruszyn, ks. prob. Jesionowskiego z Garczyna ks. kur. Kijorę z Kiełpin; katechetą szkoły wydziałowej w Pelplinie ks. wik. Gajkowskiego z Pelplina; wikarjuszami: ks. Deskowskiego, wik. z M. Tarpna w Grzywnie, ks. Nik. Januszewskiego, wik. z Luzina w Osiu, ks. Kasprzyckiego, wik. z Osia w Jabłonowie Pom. —

WIADOMOSCI POTOCZNE

Wąbrzeźno, dnia 13 września 1933 r.

— **W rocznicę tragicznej śmierci** dwich Bohaterów narodowych śp. śp. por. **Żwirki** i inż. **Wigury** w dniu 11 bm. w siedzibie Kom. Pow. LOPP. wywieszono chorągiew z żałobą.

— **Z okazji zwycięstwa pod Wiedniem.** Na zarządzenie J. Eksc. Ks. Biskupa Dr. Okoniewskiego, wczoraj wieczorem o godz. 6-tej we wszystkich kościołach dzwony kościelne biły przez 15 minut celem upamiętnienia zwycięstwa króla Jana III pod Wiedniem. — W przyszłą niedzielę 17 bm. po głównej Mszy św. odśpiewane będzie „Te Deum" oraz będzie odmówiona modlitwa za Rzeczpospolitą i Prezydenta.

— **Podziękowanie.** Zarząd Koła Przyjaciół Harcerstwa w Wąbrzeźnie poczuwa się do miłego obowiązku podziękowania Panu Staroście pow. wąbrzeskiego **Kalksteinowi** za łaskawe przybycie na Festyn Harcerski i przyjęcie godności chrzestnego, rodzicom chrzestnym, ks. **kapelanowi prof. Brejskiemu** za poświęcenie łodzi, p. dr. **Podlaszewskiemu** za opiekowanie się zastępem żeglarskim i za wybudowanie łodzi, p. Bolesławowi Szczuce wydawcy „Głosu Wąbrzeskiego" za częściowo bezpłatne wydrukowanie afiszy i ulotek, p. p. **Szóstakowskiemu, Paszocie, Lubomskiemu i Buszowej** za bezpłatne dostarczenie wędlin, p. **Zastawnemu** za bezpłatne dostarczenie bułek, p. p. **Bauerowi i Piotrowskiemu** za bezpłatne dostarczenie oranżady i piwa dla orkiestry oraz wszystkim innym, którzy się w jakikolwiek sposób przyczynili do uświetnienia uroczystości.

(—) **Jan Nałęcz,** prezes

(—) **A. Reiske,** sekretarz

— **Jesień się zbliża.** Pomimo ostatnich ciepłych dni jesień zbliża się chyżym krokiem. Na polach prawie pusto — niebawem rozpoczną się wykopki ziemniaków. — Wieczory coraz dłuższe i dlatego należy zabezpieczyć się, by mieć na te długie wieczory gazetę do czytania. Dziś już powinno przygotować się pieniądze na przedpłatę „Głosu Wąbrzeskiego' na czwarty kwartał.

— **Strzelanie o godność Króla Żniwnego.** Tutejsze Bractwo Strzeleckie urządza w niedzielę, 17. bm strzelanie deputatowe połączone ze strzelaniem o godność Króla Żniwnego oraz strzelanie o odznaki wędrowne. Początek strzelania o godz. 2-ej na własnej strzelnicy.

— **Powiatowy Komitet Propagandy Pożyczki Narodowej.** We wtorek, dnia 12 bm. odbyło się posiedzenie w Urzędzie Skarbowym w Wąbrzeźnie w celu ukonstytuowania Powiatowego Komitetu propagandowego w sprawie Pożyczki Narodowej.

Przewodniczącym wybrano jednogłośnie p. **Bulandę Jana,** dyrektora Państwowego Gimnazjum, zastępcą p. **Schwarza Leona,** — Burmistrza, sekretarzem p. **Wiśniewskiego,** tut. Naczelnika Poczty.

— **Pożar.** Onegdaj w nocy wybuchł pożar w stodole **Jana Kuligi w Książkach.** — Ogień przerzucił się ze stodoły na szopę i stóg pszenicy, które spłonęły doszczętnie. —

Z ŻYCIA P. T. R.

Zebranie Rady Powiatowej Pomorskiego Tow. Rolniczego powiatu wąbrzeskiego

Wczoraj, dnia 12 września w sali kina „Słońce" odbyło się o godz. 10.30 konstytucyjne zebranie Rady Powiatowej Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego na powiat wąbrzeski, pod przewodnictwem prezesa powiatowego P. T. R. p. **Sojeckiego** z Orzechowa.

Na zebranie przybyli prezesi i delegaci Kółek Rolniczych, (ci ostatni wybrani w myśl par. 18 statutu) w ogólnej liczbie około 45 członków oraz goście: pp. starosta **Kalkstein**, dyr. Szkoły Rolniczej w Chełmży p. **Adamiec**, p. dr. **Wilamowski**, p. burm. **Schwarz** i wielu innych.

Zebranie zagaił pochwaleniem Pana Boga prezes pow. p. **Sojecki** witając przybyłych — poczem po sprawdzeniu obecnych i odczytaniu protokółu z ost. walnego zebrania przez instr. p. **Malkiewicza** przystąpiono do wyboru Zarządu Rady Powiatowej P. T. R. na powiat wąbrzeski.

W wyniku głosowania do Zarządu Rady obrano pp.: **Sojeckiego z Orzechowa, Ks. prob. Bączkowskiego z Królewskiej Nowejwsi; Wład. Klimka z Pływaczewa; Krzywdzińskiego z Kowalewa; Szałacha z Kowalewa; Witolda Wilamowskiego z Małych Radowisk i b. posła Wrzesińskiego z Lipnicy.**

Jako delegatów do Rady Wojewódzkiej w Toruniu obrano: ks. prob. **Bączkowskiego z Królewskiej Nowejwsi** oraz p. p.: **Wł. Klimka z Pływaczewa, Putynkowskiego z Wąbrzeźna i Płócieniaka z Owieczkowa.**

Następnie uchwalono prowizoryczny budżet Rady balansujący w dochodach i rozchodach 4.000 zł. (cztery tysiące złotych).

Z kolei prezes pow. p. Sojecki wygłosił nadzwyczaj ciekawy referat z dokonanych prac Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, położenia rolnictwa, dalej na temat zniżki cen zboża i t. p. Dyr. Szkoły Rolniczej p. Adamiec wyjaśnił zebranym sprawę płodozmianów.

W dyskusji, jaka wywiązała się nad referatami szeroko omawiano sprawy: cen za czyszczenie kominów, Urzędu Rozjemczego, Banku Akceptacyjnego, podatków, rent, odtłuszczarń mleka itp.

Na poszczególne pytania odpowiadali p. prezes **Sojecki,** p. starosta **Kalkstein,** p. dr. **Wilamowski,** p. instruktor **Malkiewicz, p. Szałach** i wielu innych.

Po zakończonej dyskusji i wyczerpaniu porządku obrad prezes p. Sojecki solwował zebranie pochwaleniem Pana Boga.

Straty powstałe przez pożar wynoszą blisko 8000 zł. Policja bada przyczynę powstania pożaru.

— **Ku uczczeniu 250-tej rocznicy zwycięstwa pod Wiedniem** urządza wydział Sokolic przy gnieździe Sokoła w Wąbrzeźnie w dniu 17 bm. o godz. 7 wiecz w sali p. Klimka akademję połączoną z wieczorkiem towarzyskim w zamkniętem kole. Program: 1. „Marsz Sokoli" wyk. ork. Sokoła, 2. Słowo wstępne, 3. deklamacja, 4. Referat: Odsiecz pod Wiedniem, 5. Uwertura — wyk. orkiestra Sokoła, 6. Deklamacja, 7. Żywy obraz, 8. Wspólny śpiew „Boże coś Polskę".

Po akademji odbędzie się wieczorek towarzyski. Wstęp za zaproszeniami, które nabyć można u p. Wietrzyńskiej ul. Kopernika.

Z powiatu

— **Osieczek.** (Porachunki sąsiedzkie). — Onegdaj w naszej wiosce pokłóciły się dwie sąsiadki Stanisława Osińska z Olszewską. — Zwyczajnie, jak to bywa między kobietami. Niestety w te babskie awantury wdali się mężczyźni. Mąż Osińskiej Szczepan, na czele swych synów i znajomych uzbrojonych w siekierę, widły ,nóż, młotek cepy — wyruszyli „szturmem" na mieszkanie Olszewskich i wyważywszy drzwi, zbili i pokaleczyli męża Olszewskiej Franciszka, bardzo dotkliwie. Epilog sąsiedzkiej kłótni znajdzie się w Sądzie.

— **Prusy.** (Odszczepieniec od wiary św.?) Z Prus donoszą nam, że ub. niedzieli odbyły się zaręczyny 22-letniego Antoniego D., katolika, z p. Hertą R. — ewangeliczką. Młodzieniec ten pomimo błagalnych próśb matki — staruszki i krewnych chce przystać na wiarę ewangelicką. Młodzieniec prawdopodobnie nie zdaje sobie sprawy z czynu, którego chce dokonać. Czy go nie wstyd, porzucać wiary ojców?

— **Ostrowite.** (25-lecie Straży Pożarnej). W niedzielę obchodziła tut. Straż Pożarna 25-lecie swej działalności. Na uroczystość tę przybyły Straże Pożarne z Golubia, z Chełmońca, Wąbrzeźna, Pływaczewa i z Kowalewa. —

Przybył także prezes Wojewódzki Straży Pożarnych p. Starosta **Kalkstein,** prezes powiatowy p. magr. **Cwinarowicz** oraz komendant powiatowy p **Bardjan.**

O godz. 9-tej zebrali się wszyscy na boisku szkolnem, gdzie p. Starosta Kalkstein odebrał raport od komendanta miejscowej Straży p. Draczyńskiego, poczem wyruszono do kościoła na nabożeństwo z orkiestrą z Golubia na czele. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prob. Goebels. — Po nabożeństwie odbyła się defilada przed przedstawicielami władz, poczem do zebranych przemówił p. starosta Kalkstein, wskazując na szczytną służbę strażaków w obronie mienia i życia bliźnich i wezwał ich do ofiarnego spełniania swych obowiązków wszędzie, gdzie tylko zajdzie tego potrzeba. — Potem odbył się obiad żołnierski w sali p. Maszkowskiego, a po południu koncert w ogrodzie i zabawa. Całość wypadła bardzo ładnie i uroczyście, tembardziej, że pogoda dopisała. — Szkoda tylko że nie urządzono uroczystego zebrania Straży Pożarnej, co nadałoby obchodowi bardziej uroczystą formę. Ochotniczej Straży Pożarnej w Ostrowitem należy życzyć dalszego pomyślnego rozwoju dla dobra bliźnich.

Ruch Towarzystw

— **Sekcja lekkoatletyczna K. S. „Pogoń".** Dziś 13 września o godzinie 8-mej w lokalu p. Hoffmanna odbędzie się zebranie sekcji lekkoatletycznej Klubu Sportowego „Pogoń". Ze względu na mające się odbyć w dniu 17 bm. zawody lekkoatletyczne — przybycie wszystkich członków konieczne.

Kierownik Sekcji.

— **Legjon Młodych.** Dziś w środę 13 bm. o godz. 19 odbędzie się zebranie żeńskiego Kursu Kandydackiego w szkole żeńskiej, — jutro 14 bm. o godz. 20 zebranie męskiego Kursu Kandydackiego L. M. w świetlicy L. M. — W piątek 15 bm. o godz. 20 odbędzie się ogólne zebranie Legjonu Młodych w świetlicy T. C. L. Komendant.

GIEŁDY ZBOŻOWE.

GIEŁDA BYDGOSKA.

z dnia 11 września 1933 r.

Warunki: handel hurtowy, parytet Bydgoszcz ładunki wagonowe, dostawa bieżąca, za 100 kg.

Żyto 25 ton	14,00 (tr.)	14,25—14,50
Pszenica 20 ton	21,50 (tr.)	20,25—20,75
Jęczmień przem. orjent.		13,75—14,00
Owies		11,50—11,75
Mąka żytnia 65% wł. w.		21,75—22,75
Mąka pszenna 65%		34,00—36,00
Otręby żytnie		8,50—9,00
Otręby pszenne grube orjen.		9,25— 9,75
Rzepak orjent.		31,00—33,00

KURSY WALUT BANKU POLSKIEGO

z dnia 12 września 1933 r.

Dolary amerykańskie	6,28
Dolary kanadyjskie	5,90
Funty angielskie	28,46
Franki francuskie	34,86
Guldeny gdańskie	172,82

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: **Alfons Szczuka — Wąbrzeźno,** Mickiewicza 1.

Pod powyższym tytułem ukazała się broszurka Marji Dynowskiej opisująca zwycięską wyprawę wiedeńską, poprzedzona skrótem walk polsko-tatarsko-tureckich. Duża ilość wyjątków poetyckich bardzo ożywia tę broszurę, która winna znaleźć się w każdym polskim domu, w każdej szkole, w każdej książnicy. Okładkę zdobi piękny portret króla Sobieskiego. Broszurkę wydała „Dobra Prasa", to też wyznaczyła niezmiernie niską cenę — 40 gr., która umożliwi nabycie jej przez wszystkich. Pozatem powyższe wydawnictwo wypuściło ‚Czytankę świąteczną" pt. „Rycerz Chrześcijański" do masowego kolportażu (cena za 10 szt. 50 gr.), oraz trzy rodzaje portretów Króla Sobieskiego w artystycznem rotograwurowem wykonaniu według rysunku art. mal. T. Kasprzyckiego. Cena tych portretów: duży 50×35 — 50 groszy, średni (35×25 cm.) — 20 gr, mały 14× 9 cm) 5 gr.

Organizacje katolickie przy zakupie .. większej ilości otrzymują od powyższych cen znaczny rabat.

„DOBRA PRASA" — Warszawa, Kredytowa 16. PKO. 64.200

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 15 września br. o godz. 10 przed poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę u p. **J. Baranowskiego w Wąbrzeźnie ul. Marsz. Piłsudskiego:**

Bożą Mękę ze stopniami.

Główczewski, kom. sądu Grodzk. w Wąbrzeźnie

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 15 września br. o godz. 3 po poł. sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego najwięcej dającemu za gotówkę **na składnicy** przy ul. Ogrodowej (podwórze p. Tobolskiego): **radjoaparat 3 lampkowy z głośnikiem, zegarek kieszonkowy i 1 rower męski.**

Główczewski, kom. sądu Grodzk. w Wąbrzeźnie